

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Iona Propheta

Luther, Martin

Argentorati

VD16 B 3892

Capvt Quartvm. Id uero Ionam uehementer male habuit, iraque percitus
ad dominum orauit, &c.

urn:nbn:de:hbz:466:1-36534

ANNOTATIONES.

Nam integrum requirit hominem Deus, bipartitos illos adultores refutans.

CAPVT
QVARTVM.

Id uero Ionam uehementer male habuit, iraque percitus ad dominum orauit, &c.

At is mihi profecto sanctus est admirandus, & rarus, qui gratiam & misericordiam peccatoribus inuidet, ideoq; succenset, nihil illis boni, sola uero mala imprecans, aduersus charitatis naturam, quæ uel inimicis cuncta bona & precatur & facit, Et quod maius est, Quod hæc Propheta faciat, postquam iram Dei magnam in mari, in uentre piscis expertus erat. Ad hæc, nondum desistit, quom Deus illum reprehenderet, quod sine causa succenseret, & adhuc tamen in tanta fide persistit, ut mortem à Deo petat, nec porro uiuere uelit, quã rem profecto petere nequiuit, nisi summã in Deum confidentiam habuisset. Quid ad hæc dicemus? Quomodo tanta fides, tantumq; uicium coniungi possunt? Querere

h 3 hico=

hic opportunum erat, multum enim ex huius loci indagine tibi emolumentum proueniret. Inficiari non possumus, quod Iona inique destomachetur, & ideo peccet, quandoquidem illum propterea corripit, & uerbo & facto, præterea & albæ uitis argumento. Insuper fateri cogimur etiam, quod in fide, Deoq; gratus fuerit, postquam tam amice cum illo conuersetur Deus, addito etiam signo, seq; ueluti hominem exhibeat, cui amica cum proximo suo hominibus, iuandumq; commercium esse consuevit.

Et si hæc omnia illi condonanda forent, hoc tamen omnem exuperat modum, quod priorem suam inobedientiam atque fugam iustam reddere, tutarique conetur, adeoq; culpam in Deum transferre, ubi ait, Eia domine, illud uero, illud erat, quod fierem transfuga, prædixi enim in terra mea constitutus ad huc, ita fore, quare anteuertere uolui, fugiēdo ad mare, &c: Quid sibi hæc uolunt, quàm tantum, Bene actum est quod fugerim, neque huc me reāpere uoluerim, & siquid ideo peccatum est ex parte bonitatis tuæ peccatum est. Quid obsecro hic Iona querit Nonne minatur Deo? nonne ad id luctatur, ut in mille maria, & mille immania cete proijciatur? ueluti is qui repugnet Deo, & aduersus eius bonitatem murmuret, seq; ipsi iustificet? Si talia Saul, aut alius quis
piam

piam fecisset, quid illi putas accidisset? si opera coram Deo ualere, aut mereri uel demereri deberent, Ionam in abyssum Auerni demergi oporteret, ceu eum, qui sua commotione, tum aduersus fidem tum aduersus charitatem, peruiaxiter seuiret, Deum enim culpatur & proximo suo gratiam & nihil non boni inuidet. Heccine sunt bona opera? Immo, si hoc non corpus uitiorum est & summa, tum me quid sit uitium preterit, Ferè nescirem quid hic respondendum esset.

Primum igitur obseruandum nobis est, quam admirandus in sanctis suis existat Deus, ut nemo facilis sit ad cuiusq; qualecunq; opus iudicandum damnandum uel. Opus enim, ut est, malum esse potest neq; ideo persona mihi damnanda est aut reijcenda. Si enim Ionam hic aspiciamus, opus eius uere iniustum & iniquum est, quandoquidem et ab ipso Deo reijciatur, Adhuc tamen charus est Ascanius, qui sic libere cum Deo fatetur, ac si nihil illum timeret, id quod res est, illoq; ceu patri confideret.

Secundum, quod hic disamus, quam dilectos suos filios, insigniter magna & crassa scelerata perpetrare sinat, eosque delinquere permittat, quemadmodum Christus, uel Apostolos, ut Euangelicæ testantur literæ, cadere permisit & peccare.

Tertium, quod uidemus quam humaniter, pater

h 4 ne &

ne & amanter Deus agat cum iis, qui illi in afflictionibus fidunt, & quàm gratus à castigatione & uirgis pater fiat, ut et Epistola ad Hebræ. ait, quod amabilissimum fructum proferat disciplina, ijs qui peccam exerantur. Hic enim uides id nõ oportere obesse, neque pro peccato imputari, quod uere peccatum & reprehensioni obnoxium est, sed leue puerorum esse delictum, quod sponte & benigne pater fert. Atqui cum impijs non sic agit Deus, neq; enim illi se rei accommodare possunt, sed omnino temerarij fiunt & efferi, ubi senserit propitium esse Deum et parentem, Perinde, quasi impiam illorum uitam deo gratam esse, uel inuito necesse sit, aut eandem ipsam oporteat ferre.

Nec uero mirum est, Ionam inuidere gentibus diuinam gratiam. Tu ipse rem æqua lance tecum trutinam. Constas apud Iudæos fides erat, se solos, aut solū Israële populū dei esse, quemadmodum & in superioribus ostendi. Omnes aut gentes sub ira dei cõstitutas esse, ut uersus ille Psal. 78. sonat, Effunde dñe iram tuam super gentes quæ te non nouerunt, & super regna, quæ non inuocant nomen tuum. Quare in hac erant sententia, neminem gratiæ diuinæ consortem debere fieri, ni Mosaicam prius legem, adeo que Iudaismum suscepisset. Nam & Apostoli pri-

mi

ANNOTATIONES.

mi Christiani nõ secus itelligebant, ut Lu. Act. s. c. a. scribit, quod circueuntes nemini prædicabant Euangelion nisi solis Iudæis, Iracundia erga Petrum ideo commoti, quod gentibus Euangelion nunciaßet, Act 10. & 11. Et si Iona ideo persequutionem non passus est, quod Nineuitis prædicarit, & occisus ideo à Iudæis, ingens certe miraculum est, Intollerabile nanq; illis erat, uspiam esse populum Dei, qui Mosaicam legem non obseruarent, quo nomine Nineuitæ à Iona hic prædicantur. Quid hodie, & nunquam non ferre & expectare coguntur, qui docent aliubi terrarum esse Christianos, qui tamen, neque Pontificias traditiones, nec Romanæ Ecclesiæ cerimonias & morem obseruent, aut pili faciant? Hereticos illos omnes, & igni adiudicatos oportet.

Atqui fieri potest, ut hæc uera Ionæ causa fuerit, quor Nineuen petere recusarit, & quor murmurarit, quod non subuerteretur, optaritq; defunctus esse uita potius, quàm quod uideri debeat, alicui genti gratiam Dei donari, & in populi Dei numerum eam uenire, citra Mosaicam legem, adeoq; Iudaicas cerimonias. Quid hoc aliud est, quàm dedecus & ignominia Israël, quod ueluti traditionibus non necessarijs, & ad gratiam Dei impetrandam nihil condicantibus occupetur, quom sine his, gentes optime
h s seruari

seruari queant. An ne hic dicerent, Quid ergo nobis, tanto cum studio, atque labore? quom nouissimi illi, unicam saltem horam labori impendentes, æqualem nobiscum recipiant mercedem, qui tamen totius diei pondus & æstum pertulimus? ut in Euangelijs legitur, Nonne meliores alijs essent? nonne maius de ferret pretiũ? Idem hic accidit, quod Nineuitæ, absque lege & prophetis gratiam consequantur, Et Iudei nihilo maius præ illis recipiant, tam graui etiam legum suarum pondere laboreq; adiuti. Immo tandem expertes omnino tum gratiæ tum mercedis sunt, & nihil prorsus consequuntur, dum suo murmure atque conuitiis præstantius quiddam Euangelio sperabant se adepturos, ac gentibus Christianismum inuidebant. Hoc ipsum ergo, Ionæ bilem concitauit, quod eius rei causa, cum prædicatione sua apud Nineuitas esse deberet, primusq; Iudaismum & contemptibilem, et non necessarium constituere. Ecqui in terra Israël permanere potuisset? neque ab re, si ga sibi consuluit, prædicationem illã refutando, Iudeum enim esse, ac docere tamen Iudaismum, non esse necessarium, ad impetrandum gratiam, quandoquidem & citra legem Mosaicam, adeoq; ceremonias eiusdem fauor Dei haberi possit, æque est, ac si Iudeus, suum, de quo traxit originem, populum, uilipendere

ANNOTATIONES

pendere, ac inutile prosum reddere conetur, alias uero gentes, in sublime tollere praconijs, id quod & Paulo, simili in causa euēnit, ut Lucas in actis refert.

Proinde ut Iona pacaretur ira, & haberet, qd' stomachatibus suis Iudaeis responderet, ludit cum illo Deus, & signum illi exhibet, quemadmodum & cum Petro faciebat, Act. 10. in eadem Iona sententia constituto, per uisionem illi coelestem, lintheum, oīs generis animatibus uarieгатis plenum exhibens, et omnia munda confirmans, tametsi solae gentes significarentur, absq; Mosaiка lege, &c. In hunc modū Iona signū dedit deus, formauitq; uitem albam, quae iuicandi umbraculi uice illi erat, At ubi ob eam uitem summa leticia perfunderetur Iona, parauit dominus uermem, qui exitiali morfu uitem laederet, aurora mane fulgente, ut arescente uite, Iona suis delicijs destitueretur, Ad haec solem, aestuantes radios in caput Ionaē proijcere sinebat, quum nullum illi reliquum esset umbraculum, ut iterū moestitia uexaretur, & moeror moerori adderetur, ut adeo nihil illi pro uotis succedere uoluerit, Quare sibi rursus mortem imprecatur, ut à malis suis tandē liberetur. Aduenit itaq; dominus & consolatur illum, & placat, confirmans sese pro sua bona uolūtate, quicquid libuerit

libuerit facere posse, sicut & pater familias in Euan-
gelio ait. Ostendit etiam Ionam sine causa iracundia
permoueri, Ecce inquit, Tu propter uilem fruticem
sucenses, quod læsus exaruerit, at quanto frutex ho-
mine inferior est, nedum tanta ciuitate? nonne &
ipse optare deberes salutem, & gaudere de bonis e-
ius, qui tam lubens uiti illi candidæ felicitatem & fe-
licem successum optares? Quid Iona aduersum hæc
dicere posset? Obmutescere cogeretur, ceu suo ipsi-
us iudicio conuictus, quo per ampeloleucen illam, tã
belle perductus erat, priusquam animaduerneret.
Adco humana prudentia coram Deo nihil ualet.

De ui- De frutice illo, qui Hebraice Kik, hicq; apud
te alba Ionam Kikaton, uoce diminutionis, uocatur, olim
Plin. li. Theologi uariatentarunt. Vetustissimi Cucurbitam
23. c. 1. dixerunt. Postea Hieronymus hederam interpreta-
tus est, quam intra Latini Imperij septa crescere ne-
gat, uerum in Syria. Talem uero fruticem esse, qui
celeriter in magnitudinem se tantam efferat, ut ta-
bernaculum & opacam umbram efficiat, folia pam-
pinis similia producat, Vnde ueteres fortassis Cu-
curbitam esse uoluerunt. Nos uero, arbitramur eum
esse fruticem, quæ latini uitem albam nominant, quod
in uernacula nostrarapum syluestre uocatur. Par-
rochus noster Iohannes Pomeranus à Pomeranis
suis

ANNOTATIONES.

suis Radicem sanctam nominari ait. quæ in tantam se magnitudinē & altitudinem erigat, ut & ædes excedat, quæ natura etiam herba, quam vulgo Solatrum adpellant, communis est. Neque enim hederæ comodū esse potest, ut & ipse fatetur, cum rubus ille non in suo stirpe consistat, uti Kikaton, sed muris & arboribus passim adhærescat. ut illi propius adsequuti sint uocis illius significationem, qui Cucurbitam adpellarunt, Tametsi eos Hieronymus rideat & Cucurbitarios uocet.

Atqui non tantum in hac re situm est, neq; adeo nobis, de uocibus certandum est, ubi res ipsa nobis explorata fuerit. Hoc uerum est, quod hic frutex, etiamsi natura celeriter crescat, hic tamen, non sine miraculo, Ionæ causa paratus est. Et Iona diuturnam sub eo moram nexuit, fortassis donec quadraginta dies consummarētur. Textus enim diat egressum illum extra urbem, ex opposito eius sedisse, ut uideret num interitura esset urbs. Mox enim illum male habuit, quod uideret eos poenitere. Timebat enim, ne non subuerteretur. At quadraginta diebus elapsis, ubi uideret præfixum abiisse tempus, ibi demum ira eius uires recipit, quod sermonem suum nihil sequeretur, Tum aduersus Deū muginabatur, unde castigationem à domino ferre cogitur, at cum

dede

dedecore sese domum recipere, cum ingenti tamen fructu & commodo intellectus sui.

Ex his omnibus discimus, Quomodo Deus sit adiutor omnium planè hominum, non modo Iudeorum ut diuus Paulus. 1. Timoth. 2. ait. Deus uult omnes homines saluos fieri, & ad agnitionem ueritatis peruenire. Præterea discimus etiam, quod Gentes nos, ueluti quæ nouissima hora uenimus, parum que laborauimus, omnino indigne gratiam Dei adsequuti simus, quum illa nobis, ut Iudeis promissa non fuerit. Utinam grati essemus, eamq; Dei benignitatem & gratiam nobis commodam faceremus perinde atq; Nineuitæ fecerunt. Ne & nos tandem ingritudinis causa peius intereamus, quemadmodum & Nineuitis postea euénit. Hæc enim historia Ionæ ideo posteris est tradita, ut Deus nobis miracula sua exhibeat. nempe quod uerbum eius ibi potissimum fructificet, ubi quisquã minime sperasset. Contra illic minimum fructuû producat, ubi tamen maxime sperabatur. Hic enī Gentes quæ Nineue erant credunt, quibus nullum antea promissum, aut uerbum Dei erat. Iudei uero increduli fiunt, qui in dies uerbum Dei audiunt. Ut de nemine desperare debeamus, & rursum nemini confidere.

Affirmat hic, apud Nineuitas plures fuisse, quã
centum

ANNOTATIONES.

centum & uiginti millia hominū. Ex quo prope modum conijci potest coniectura, quanta fuerit urbs quom enim centum & uiginti millia recenset, & quendam adhuc numerum addat, satis arguit, non fuisse centum & triginta millia in urbe hominum: aliōqui dicere potuisset, ultra triginta uel quadraginta, uel ducenta millia. Iam nondum supra modum ingens ciuitas est, in qua ducenta millia hominū sunt. maxime, ubi in suo flore steterit, ueluti hic, Nineue regia urbs, Imperij Assyriorum caput florebat. Nē si quisquā ita uelit accipere, quod ij qui quid dextrū, aut sinistrum esset, nescirent, ueluti infantes, pueri, & mente capti, tantum complessent numerum, Seniorum uero, multo fuerit numerus augustior. At qui talem ego sensum non sequor, Ceterum, quod omnes unā ignorauerint, quid uel dextrum, uel sinistrum sit, hoc est, uti nos dicimus, Neq; hoc, neque illud in diuinis rebus sciebant, ueluti, quibus neque Lex, neq; Propheta erant, qui docuissent eos, quo pacto, tum in spiritualibus & corporalibus, in externis & internis rebus coram Deo se gererent. id quod Iudaei habebant ubertim. Ita enim dextra ad spiritum interne, Sinistra uero ad corpus externe trahi potest. Deo enim & animo & corpore inseruiendum. Hæc qualiacunq; in Ionam hæctenus dicta, mo=

Et, mo=

eta, modo sufficient. Allegorie nunc etiam nobis tractande restant, quarum potissimum tres sunt.

P R I M A.

Allego
rie Io=
nae.

Iona hebraice columbam significat. Porro in nouo Testamento columba spiritus sancti speciem gerit Luce. 3. & Iohan. 2. & maxime manifestus spiritus sanctus, qui datus est ut Christus in uniuerso mundo per Euangelium nunciaretur, ut Iona suo nomine typus sit & figura spiritus sancti & officij eius, puta Euangelij. ut & Apostoli & Concionatores, etiam Iona & columba esse debeant, id est, spiritu sancto duci, neq; quicquam ex sese, uel dicere unquam uel facere quemadmodum & ipse Christus Matth. 10. discipulis suis & columbarum simplicitatem, & serpentium sollertiam precipit atq; commendat, quo uoluit, ut uerbum Dei pure citra ullam humanam additionem, simpliciter docerent, uti spiritus sanctus dederit. atq; ut nemini, uel opere uel doctrina imponerent.

Nineue hebraice, pulchram aut formosam sonat, perinde ac magnifice extructa ciuitas, pulchra est. Mundum significat, qui in diuitijs suis, uoluptate, sapientia, fortitudine, uiuit & fertur, pulcherrime & speciosissime. Ceterum sub ijs peccatum solum & abominatio coram Deo existunt. Quod

uero